

T.B.M.M.
HALKILARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 1050
Tarih: 10.12.2018

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

"Bilim ve Eğitim Çalışanlarına Yönelik Hukuka Aykırılıkların Giderilmesine Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz. 10.12.2018

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih :	20 Aralık 2018
Esas No:	2/1478

Oya ERSOY

GENEL GEREKÇE

Anayasa m. 2 uyarınca Türkiye Cumhuriyeti, "toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devleti" olarak tanımlanmakta; Anayasa m. 5 de ise "Devletin temel amaç ve görevleri" kapsamında, "kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak" hükmü yer almaktadır.

"Masumiyet karinesi" ve "çalışma hakkı" da, yine Anayasa ve ayrıca Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin tarafı olduğu uluslararası hukuk belgeleri tarafından tanınmış temel hak ve özgürlükler içindedir.

Anayasa m. 38 gereği; "Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz".

Anayasa m. 48 gereği; "Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir". Anayasa m. 49 gereğince de Devlet, "çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır".

8741

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
10 Aralık 2018
Numara:

TBMM GELEN EVRAK
10 Aralık 2018
No: 396229
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

Anayasa ile birlikte, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin tarafı olduğu uluslararası hukuk belgelerinde de bu yolda güvenceler yer almaktadır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m. 6/2'de "masumiyet karinesi" güvence altına alınmışken, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi m. 23/1'de "Herkesin çalışma, işini serbestçe seçme, adaletli ve elverişli koşullarda çalışma ve işsizliğe karşı korunma hakkı vardır" denilmektedir.

Anayasa m. 137/7 de; "Üniversite yönetim ve denetim organları ile öğretim elemanları; Yükseköğretim Kurulunun veya üniversitelerin yetkili organlarının dışında kalan makamlarca her ne suretle olursa olsun görevlerinden uzaklaştırılmazlar" hükmü yer bulmaktadır.

Hal böyleyken, 15 Temmuz Darbe Girişimi sonrasında 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile 21.07.2016 tarihinde ilan olunan ve yaklaşık 2 yıl boyunca süren olağanüstü hal ve devamında çıkarılan kanun hükmünde kararnameler ile; çok sayıda bilim insanı ve eğitimci kamudan ve anılan görevlerinden ihraç edilmişler; üstelik, ilgili mevzuat ve idari makamların keyfiyeti ile bu kişilerin mesleklerini kamu eğitim kuruluşları dışında özel eğitim ve öğretim kuruluşlarında icra etmeleri de olanaksız kılınmıştır.

Ancak, bu konumdaki kişilerin birçoğu hakkında, OHAL ilanına gerekçe oluşturan ve/veya başkaca bir suç fiilinden kaynaklı kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı da bulunmamaktadır. Öte yandan benzer şekilde kamudan ihraç olan başkaca meslek mensupları, en son hekimlerle ilgili yapılan kanuni düzenlemede de görüldüğü üzere, mesleklerini en azından özel kuruluşlarda icra edebilirken, bilim insanları ve eğitimciler nezdinde eşitsiz ve hakkaniyetsiz bir durum da yaratılmıştır.

2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu kapsamında görev yapan bilim insanlarının üniversitelerden ihracı ve devamında mesleki ve bilimsel çalışma hakkının bütün olarak engellenmesi ise, aynı zamanda ülkemizin bilimsel gelişimine ve nitelikli bir eğitim verilmesine de ağır bir darbe vurulmuş durumdadır. Nitekim uluslararası ölçekte yapılan bilimsel araştırmalar da, ülkemiz üniversitelerinin bilimsel ve eğitsel niteliğinde ciddi bir olumsuzluğu yansıtmaktadır. Değinilen araştırmalara göre dünyanın en iyi 500 üniversitesi arasında ne yazık ki yalnızca 2 üniversitemiz yer alabilmıştır.

Bilindiği üzere, üniversitelerde görev yapan öğretim üyeleri ve öğretim görevlileri hakkında, 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ve sair mevzuat kapsamında düzenlemeler söz konusudur. Öte yandan 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile 5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu lafzında da, kamu ya da özel eğitim ve öğretim kurumlarında görev yapan eğitimcilere yönelik düzenlemeler mevcuttur.

Kanun teklifi ile, 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu, 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ve 5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında ek düzenlemeler yapılarak; Bakanlar Kurulunun 2016/9064 sayılı kararı ile 21.07.2016 tarihinde ilan olunan olağanüstü hal sürecinde çıkarılan kanun hükmünde kararnameler ile, terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulu tarafından devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti, iltisakı veya bunlarla irtibatı olduğu gerekçesiyle kamu görevinden ihraç

edilen eğitimciler ile özel eğitim ve öğretim kurumlarındaki görevlerine son verilen 5580 sayılı yasa kapsamındaki yönetici, öğretmen, usta öğretici ve uzman öğreticilerin; aynı kapsamda kamudan ihraç edilerek yüksek öğretim kurumlarındaki görevlerinden ayrılan öğretim üyeleri ve öğretim görevlilerinin, çalışma hakkına ve bilimsel faaliyetler ile eğitim ve öğretim faaliyetlerinde yeniden yer alabilmelerine yönelik düzenlemeye gidilmektedir.

Anılan Anayasal ilke ve kurallar gereği, bu konumdaki eğitimcilerin ve bilim insanlarının çalışma hakkına kavuşabilmesi ve mesleklerini yeniden icra edebilmelerinde yegâne sınır ise; haklarında, ihraca yada çalışma izni iptaline neden olan anılan iddialarla ilgili açılmış ceza kovuşturmaları sonucu verilmiş ve kesinleşmiş mahkûmiyet kararı olması olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 220 ve 314'üncü maddeleri nedeniyle bu kişiler hakkında verilmiş ve kesinleşmiş mahkûmiyet kararının varlığı dikkate alınmış; böylelikle, bilimsel gelişmenin vazgeçilmezi olan düşünce ve ifade özgürlüğü hakkının kullanımı kapsamındaki eylemlerden kaynaklı cezai yaptırımların, bir hak kaybına yol açması da engellenmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1-

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na bir ek madde eklenmekte, böylelikle yakın zamana kadar kamu eğitim kurumlarında görev yapan eğitimcilere yönelik hukuka aykırılıklar giderilmektedir.

Madde 2-

5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na bir ek madde eklenmekte, böylelikle yakın zamana kadar özel eğitim ve öğretim kurumlarında yönetici, öğretmen, usta öğretici ve uzman öğretici konumunda bulunan eğitimcilere yönelik hukuka aykırılıklar giderilmektedir.

Madde 3-

2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'na bir ek madde eklenmekte, böylelikle yakın zamana kadar devlet ya da vakıf üniversitelerinde görev yapan ayrılan öğretim üyeleri ve öğretim görevlilerine yönelik hukuka aykırılıklar giderilmektedir.

Madde 4- Yürürlük maddesidir.

Madde 5- Yürütme maddesidir.

BİLİM VE EĞİTİM ÇALIŞANLARINA YÖNELİK HUKUKA AYKIRILIKLARIN GİDERİLMESİNE AMACIYLA BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 14.06.1973 tarihli 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 2-

"Bakanlar Kurulunun 2016/9064 sayılı kararı ile 21.07.2016 tarihinde ilan olunan olağanüstü hal sürecinde çıkarılan kanun hükmünde kararnameler ile, terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulu tarafından devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti, iltisakı veya bunlarla irtibatı olduğu gerekçesi ile kamu görevinden ihraç edilen eğitimciler; haklarında, ihraca neden olan iddialarla ilgili açılmış ceza kovuşturmaları sonucu, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 220 ve 314'üncü maddeleri kapsamında verilmiş ve kesinleşmiş mahkûmiyet kararı olmadıkça; kamu ya da özel eğitim ve öğretim kurumlarında, ilgili mevzuat kapsamında çalışabilirler. Bu konumdaki kişiler, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 ay içinde Milli Eğitim Bakanlığı'na başvuruda bulunurlar ve bakanlık tarafından bir ay içinde, önceki görev yerlerine yada özlük hakları ve unvanları gözetilerek bir başka yerdeki eğitim kurumuna atamaları yapılarak, göreve başlatılırlar"

MADDE 2- 08.02.2007 tarihli ve 5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 3-

"Bakanlar Kurulunun 2016/9064 sayılı kararı ile 21.07.2016 tarihinde ilan olunan olağanüstü hal sürecinde çıkarılan kanun hükmünde kararnameler ile, terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulu tarafından devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti, iltisakı veya bunlarla irtibatı olduğu gerekçesi ile kamu görevinden ihraç edilen her unvan ve derecedeki eğitimciler ile özel eğitim ve öğretim kurumlarındaki görevlerine son verilen 5580 sayılı yasa kapsamındaki yönetici, öğretmen, usta öğretici ve uzman öğreticiler; haklarında, ihraca ya da çalışma izni iptaline neden olan iddialarla ilgili açılmış ceza kovuşturmaları sonucu 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 220 ve 314'üncü maddeleri kapsamında verilmiş ve kesinleşmiş mahkûmiyet kararı olmadıkça; özel eğitim ve öğretim kurumlarında, 5580 sayılı yasa kapsamında çalışabilirler."

MADDE 3- 04.11.1981 tarihli ve 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'na aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 41-

"Bakanlar Kurulunun 2016/9064 sayılı kararı ile 21.07.2016 tarihinde ilan olunan olağanüstü hal sürecinde çıkarılan kanun hükmünde kararnameler ile, terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulu tarafından devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti, iltisakı veya bunlarla irtibatı olduğu gerekçesi ile kamu görevinden ihraç edilen ve yüksek öğretim kurumlarındaki görevlerinden ayrılan öğretim üyeleri ve öğretim görevlileri; haklarında, ihraca ya da görevden ayrılmasına neden olan iddialarla ilgili açılmış ceza kovuşturmaları sonucu 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 220 ve 314'üncü maddeleri kapsamında verilmiş ve kesinleşmiş mahkumiyet kararı olmadıkça; devlet ya da vakıflar tarafından kurulan yüksek öğretim kurumlarında, önceki akademik unvanlarını da koruyarak, çalışabilirler. Bu konumdaki kişiler, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 ay içinde Yükseköğretim Kurulu

Başkanlığı'na başvuruda bulunurlar ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından bir ay içinde, önceki görev yerlerine, her türlü özlük hakları ve unvanları da gözetilerek atamaları yapıp, göreve başlatılırlar."

Madde 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.